

Vrednotenje Pobude za zaposlovanje mladih (program »Prvi izziv 2015«)

Znižanje brezposelnosti mladih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposablajo v starosti od 15 do 29 let v kohezijski regiji vzhodna Slovenija

Druga faza

December 2018

KAZALO

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC.....	3
POVZETEK.....	4
SUMMARY.....	4
1 UVOD.....	6
1.1 Opredelitev predmeta vrednotenja.....	6
1.2 Namen in cilji vrednotenja.....	7
2 OKOLIŠČINE IZVAJANJA.....	9
2.1. Brezposelnost mladih v Sloveniji.....	9
3 METODOLOGIJA.....	11
4 UGOTOVITVE.....	13
4.1 Izvajanje.....	13
4.2 Uspešnost.....	13
4.3. Učinkovitost.....	20
4.4. Vpliv.....	21
4.5. Komplementarnost.....	24
4.6. Dodana vrednost.....	25
4.7. Dodatna merila.....	28
5 PRIPOROČILA.....	30
6 PRILOGE.....	31
7 VIRI.....	34

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

ESS	Evropski socialni sklad
EU	Evropska unija
KRVS	kohezijska regija Vzhodna Slovenija
KRZS	kohezijska regija Zahodna Slovenija
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
OVE	obnovljivi viri energije
RS	Republika Slovenija
SVRK	Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko
YEI	Pobuda za zaposlovanje mladih (<i>Youth Employment Initiative</i>)
YG	Jamstvo za mlade (<i>Youth Guarantee</i>)
ZRSZ	Zavod RS za zaposlovanje
ZZZS	Zavod za zdravstveno zavarovanje RS
FTE	Full-Time equivalent

POVZETEK

Program »Prvi izziv 2015« je program aktivne politike zaposlovanja za znižanje brezposelnosti mladih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposablajo, v starosti od 15 do 29 let v kohezijski regiji Vzhodna Slovenija. Namenjen je bil spodbujanju zaposlovanje mladih iz ciljne skupine na način usklajevanja ponudbe in povpraševanja, saj so bili mladi iz ciljne skupine vključeni v subvencionirano zaposlitev pri delodajalcih v obliki delovnega razmerja za obdobje 15 mesecev, s trimesečnim poskusnim delom (3+12). Za subvencionirane zaposlitve predvidoma 2.859 mladih je bilo na voljo skupaj 20,7 milijonov EUR.

Vrednotenje je pokazalo, da je bil program »Prvi izziv 2015« izveden uspešno, saj je bilo ob zaključku programa zaposlenih kar 79,5% udeležencev programa, šest mesecev po zaključku programa pa je bilo zaposlenih 76% udeležencev, kar nakazuje, da program omogoča trajnostno zaposlitev. Program je udeležencem omogočal pridobitve prvih delovnih izkušenj, ki so pomagale pri vstopu na trg dela, s čimer so jih rešile iz začaranega kroga brezposelnosti, ko potrebujejo delovne izkušnje, da pridobijo delovno mesto, hkrati pa brez delovnega mesta ne morejo dobiti delovnih izkušenj. Pomembna prednost programa je bilo 3 mesečno poskusno delo. Kljub pozitivnim gospodarskim razmeram, ki so vplivale na povečano zaposlovanje v zasebnem sektorju, je vidna dodana vrednost programa. Na podlagi pridobljenih podatkov o vzorčni skupini in izvedenih anket s kontrolno skupino, ki so med seboj demografsko in statistično primerljive, je razvidno, da je delež zaposlenih skoraj dvakrat večji v skupini, ki je bila vključena v program. Vezano na enakost med spoloma ugotavljamo, da je vključenost v program enakomerno razporejena med moškimi in ženskami (v program je bilo vključenih 50,2% žensk). Stopnja zadovoljstva z zaposlitvijo v okviru programa Prvi izziv 2015 je bila med anketiranci kar 68% (29% je bilo z zaposlitvijo zelo zadovoljnih, 39% pa zadovoljnih). Prav tako ugotavljamo, da je bil program stroškovno učinkovit. Po oceni so MDDSZ, ZRSZ in SVRK za celotno upravljanje programa Prvi izziv namenili 670 tisoč EUR, kar predstavlja 3,5% vseh realiziranih sredstev. V program je bilo vključenih 2.985 mladih, kar pomeni, da so v povprečju stroški upravljanja na vsakega udeleženca programa znašali 224 EUR. Program Prvi izziv 2015 je komplementaren z ostalimi programi zaposlovanja tudi po mnenju anketirancev.

SUMMARY

The "Prvi izziv 2015" ("First challenge 2015") program, which is a part of active employment, is an instrument supporting young people who are not in education, employment or training (NEETs), aged 15 to 29 from the cohesion region of Eastern Slovenia. Program aimed to encourage the employment of young people in a way of matching supply and demand, as young people from the target group were included in the subsidized employment relationship for a

period of 15 months (including a three-month trial period (3 + 12)). The budget for the planned 2,859 employments amounted to total 20.7 million EUR.

Evaluation showed that the “Prvi Izziv 2015” program was successfully implemented, as 79.5% of the program participants were employed at the end of the program, and 76% of the program participants were still employed six months after the program was completed, suggesting that the program allows sustainable long-term employment. The program gave participants the opportunity to gain first work experience helping them to enter the labor market, thus removing them from a vicious circle of unemployment, when they need work experience to gain a job, but cannot get work experience without a job. An important advantage of the program was a 3-month trial period. Despite the positive economic growth in Slovenia, that has affected the increased employment in the private sector as a whole; the benefit of the program is still evident. Based on the data obtained on the sample group and the control group (demographically and statistically comparable), it can be seen that the employment is almost twice as high in the sample group that was included in the program. Regarding gender equality, we find that participation in the program was evenly distributed among men and women (50.2% of women were included in the program). Among the program participants the level of satisfaction with employment under the “Prvi Izziv 2015” program was 68% (29% were very satisfied with the employment and 39% satisfied). We can also conclude that the program was cost-effective. According to the estimation, the Ministry of Labour, Family, Social Affairs and Equal Opportunities, Employment Service of Slovenia and Government Office for Development and European Cohesion Policy allocated EUR 670 thousand for the entire management of the “Prvi Izziv 2015” program, representing 3.5% of the total budget spent. The program included 2,985 young people, which means that on average, the management costs for each program participant amounted to EUR 224. The evaluation also shows that “Prvi Izziv 2015” is complementary to other employment programs, also according to the responses from the program participants.

1 UVOD

1.1 Opredelitev predmeta vrednotenja

Predmet vrednotenja je **program Prvi izziv 2015**, ki je namenjen spodbujanju zaposlovanja brezposelnih oseb v starosti 15-29 s stalnim prebivališčem v kohezijski regiji Vzhodna Slovenija (KRVS) s **ciljem znižanja brezposelnosti mladih** in olajšanje **trajne integracije na trg dela**. Program Prvi izziv 2015 je del aktivne politike zaposlovanja.

Program Prvi izziv 2015 se izvaja v okviru Pobude za zaposlovanje mladih, ki je skladno z Uredbo št. 1304/2013 ena izmed nalog **Evropskega socialnega sklada (ESS)**. Širše gledano ESS spodbuja visoke stopnje zaposlenosti in kakovost delovnih mest, izboljšuje dostop do trga dela, podpira geografsko in poklicno mobilnost delavcev ter olajšuje njihovo prilagajanje industrijskim spremembam in spremembam proizvodnih sistemov, potrebne za trajnostni razvoj, spodbuja visoko stopnjo izobraževanja in usposabljanja za vse in podpira prehod mladih iz izobraževanja v zaposlovanje, deluje proti revščini in krepki socialno vključevanje, spodbuja enakost spolov, nediskriminacijo in enake možnosti, s tem pa prispeva k uresničevanju prednostnih nalog Unije za krepitev gospodarske, socialne in teritorialne kohezije.

Ožje gledano, eno izmed področij uporabe podpore je »Spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja in podpora mobilnosti delavcev«, pri čemer gre za trajnostno vključevanje mladih na trg dela, predvsem tistih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposablajo, vključno z mladimi, ki so izpostavljeni socialni izključenosti, in mladimi iz marginaliziranih skupnosti, vključno prek izvajanja jamstva za mlade.¹

Podoben program se je v Sloveniji izvajal že v pretekli finančni perspektivi in se izkazal kot zelo uspešen ukrep pri vključevanju mladih na trg dela.

Podpora programa Prvi izziv 2015 se izkazuje v obliki **subvencije delodajalcem** za sklenitev delovnega razmerja z upravičeno osebo za obdobje 15 mesecev, vključno s trimesečnim poskusnim delom. Vrednost subvencije za 15-mesečno obdobje znaša 7.250,00 EUR. Do sredstev so upravičeni le tisti delodajalci, ki izpolnjujejo splošne pogoje za dokazilo o kakovosti delovnih mest².

Ciljna skupina programa so brezposelne osebe s stalnim prebivališčem v KRVS, stare od 15 do vključno 29 let, ki so vsaj 3 mesece prijavljene v evidenci brezposelnih oseb in ki se ne izobražujejo ali usposablajo. Pri izvajanju programa se upošteva ciljna skupina Pobude za zaposlovanje mladih, kot je opredeljena v Uredbi (EU) št. 1304/2013, pri čemer se je Slovenija odločila, da ciljno skupino razširi na mlade do vključno 29 let. Program Prvi Izziv 2015 je del izvedbenega načrta

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1304&from=SL>

² https://www.ess.gov.si/files/8413/JP_PRVI_%20IZZIV_%202015_2sprememba%20objavljeno.pdf

Jamstva za mlade. Jamstvo za mlade predstavlja zavezo evropskih držav, ki vsaki mladi osebi do 25 let ponudi kvalitetno zaposlitev, izobrazbo ali pripravništvo. V obdobju začetka izvajanja programa Prvi Izziv 2015 je bila v Sloveniji prisotna visoka stopnja brezposelnosti med mladimi, starimi med 25 in 29 let. Eden izmed vzrokov za visoko brezposelnost omenjene starostne skupine je visok delež vključenosti v terciarne oblike izobraževanja. Zaradi omenjenih razlogov je bila tudi starost ciljne skupine programa Prvi Izziv 2015 razširjena na 29 let.

Za subvencionirane zaposlitve predvidoma 2.859 mladih je bilo na voljo skupaj 20,7 milijonov EUR. Program sofinancirata Evropska unija iz YEI in ESS ter Republika Slovenija (RS).

1.2 Namen in cilji vrednotenja

Namen vrednotenja je podati oceno izvajanja in rezultatov po naslednjih evalvacijskih merilih: uspešnost, učinkovitost, vpliv, komplementarnost in dodana vrednost. Prva tri merila so skupna za vse države članice, medtem ko sta bili merili komplementarnost in dodana vrednost za namen vrednotenja programa Prvi izziv 2015 dodani s strani organa upravljanja RS.

Cilj vrednotenja je, da se na podlagi ugotovitev o izvedbi programa Prvi izziv 2015 v širšem kontekstu aktivnih politik zaposlovanja izboljša oblika, vsebino in izvajanje podobnih programov v prihodnje.

Skladno z 19. členom Uredbe št. 1304/2013³ sta potrebni vsaj dve vrednotenji pobude za zaposlovanje mladih, pri čemer je moralo biti prvo zaključeno do 31. decembra 2015, drugo pa do 31. decembra 2018. Na podlagi evidenčnega naročila je Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK) kot izvajalca vrednotenij izbrala družbo Deloitte svetovanje d.o.o.

Prva faza vrednotenja je bila izvedena v decembru 2015 in je zajemala oceno priprave programa (vključno z javnim povabilom), pripravljenosti sistema spremljanja (sistem, kazalniki) za potrebe vrednotenja učinkov in rezultatov ter vplivov v letu 2018, smiselnost in pogoje za izvedbo t.i. analize nasprotnih dejstev (counterfactual evaluation) in uveljavljanje načel enakih možnosti.

Druga faza vrednotenja je bila izvedena v letu 2018. Ugotovitve vrednotenja, ki sledijo v poročilu spodaj, se nanašajo tako na zgoraj navedena merila za vrednotenje (uspešnost, učinkovitost, komplementarnost, vpliv in dodana vrednost), kot tudi na kakovost izvajanja samega.

³ UREDBA (EU) št. 1304/2013 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 17. decembra 2013 o Evropskem socialnem skladu in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1081/2006

Struktura poročila

Poročilo je sestavljeno iz štirih ključnih delov: v poglavju 2 so opredeljene okoliščine izvajanja, kar obsega zlasti razmere na trgu dela v času priprave programa Prvi izziv 2015 in po njegovem zaključku, 3. poglavje pa opredeljuje metodologijo evalvacije. Na podlagi zbranih in analiziranih podatkov so v 4. poglavju povzete ugotovitve po posameznem vprašanju za vrednotenje, v 5. poglavju so predstavljena še priporočila evalvatorja, namenjena izboljšanju izvajanja programov za spodbujanje zaposlovanja mladih.

Priloga vsebuje oba anketna vprašalnika.

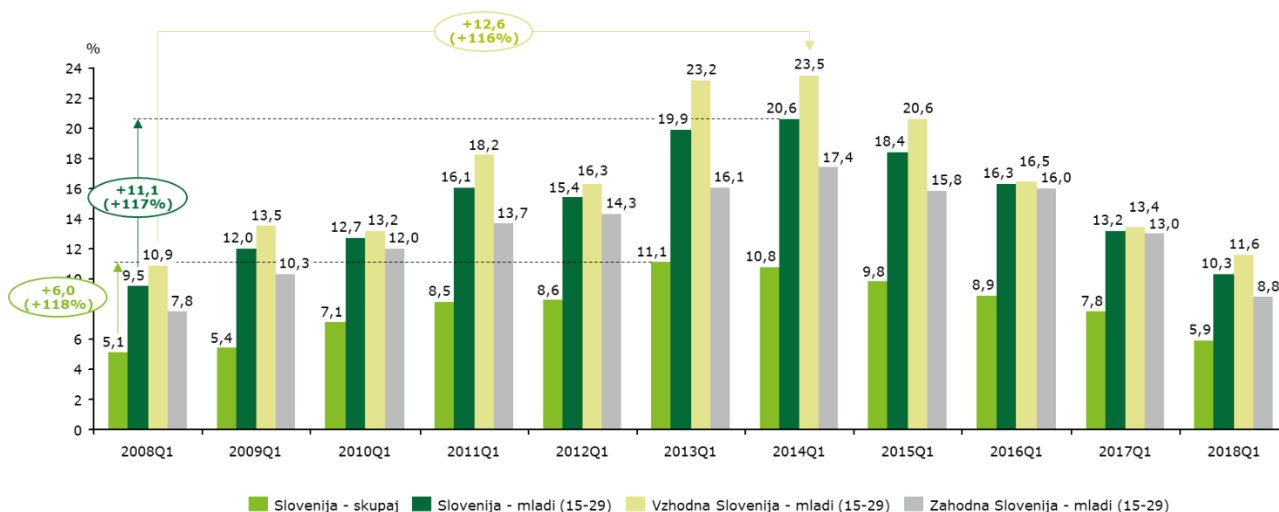
2 OKOLIŠČINE IZVAJANJA

2.1. Brezposelnost mladih v Sloveniji

Razmere na trgu dela so se med gospodarsko krizo najbolj poslabšale prav za mlade; povečala se je brezposelnost mladih in njihova segmentacija na trgu dela, obenem pa se je zmanjšala njihova stopnja aktivnosti.

Kot je razvidno iz grafa 2.1 se je stopnja brezposelnosti, tj. delež oseb, ki niso delovno aktivne in hkrati aktivno iščejo delo, v aktivnem prebivalstvu, med letom 2008 in 2013 (vrhunec gospodarske krize) več kot podvojila s 5,1% na 11,1%. Podobno se je za več kot 115% povečala brezposelnost med mladimi, starimi med 15 in 29 let, ter mladimi v Vzhodni Sloveniji, kjer se je brezposelnost povečala za 116%. Zaradi višje izhodiščne stopnje brezposelnosti med mladimi pa je to pomenilo več kot 20% stopnjo brezposelnosti mladih ob vrhuncu gospodarske krize in kar 23,5% brezposelnost mladih v regiji Vzhodne Slovenije (v Zahodni Sloveniji je bila v istem letu stopnja brezposelnosti mladih 17,4%)⁴.

Graf 2.1: Stopnja brezposelnosti v Sloveniji med 2008 in 2018

Kot odziv na povečanje števila brezposelnih mladih je Slovenija v skladu s pobudami na ravni EU sprejela jamstvo za mlade ter ga razširila na ciljno skupino mladih do 29 leta. Za Slovenijo je namreč zaradi poznega zaključka izobraževanja značilen velik delež brezposelnih, starih med 25 in 29 let (iz podatkov ZRSZ⁵ je razvidno, da je bilo v letu 2013 kar 60 % na novo prijavljenih brezposelnih mladih starih med 25 in 29 let ter da jih prav tako kar 60 % prihajalo iz vzhodnega

⁴ SURS (2018): Delovno sposobni glede na aktivnost in mere aktivnosti po starostnih skupinah, spolu in kohezijskih regijah, Slovenija, četrletno

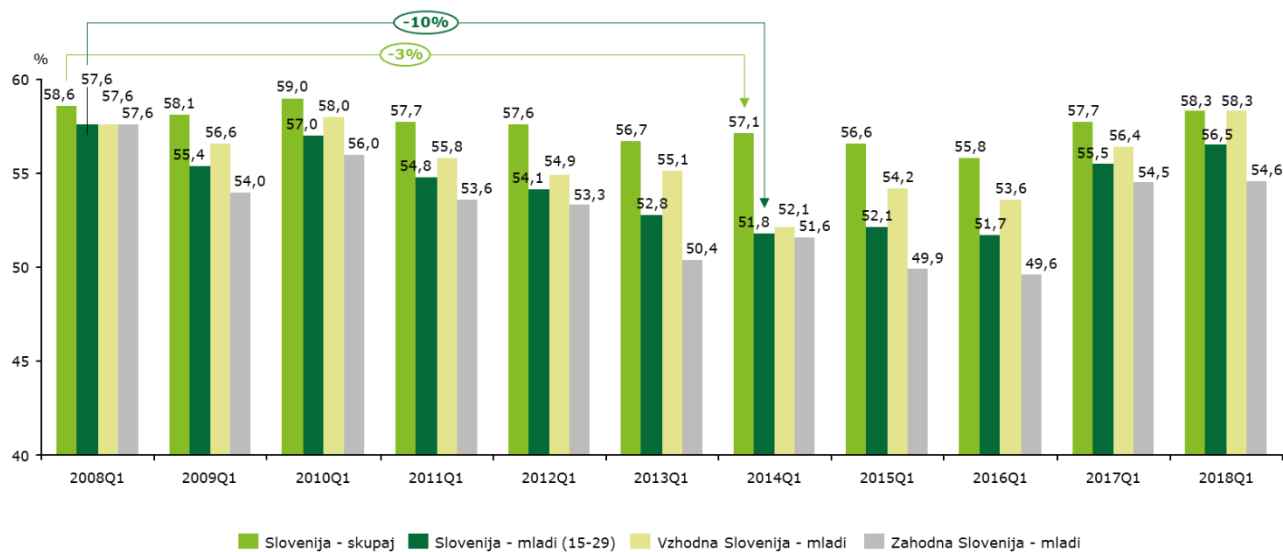
⁵ ZRSZ: Mladi in trg dela, maj 2013, http://www.ess.gov.si/_files/4809/mladi_in_trg_dela.pdf

dela Slovenije)⁶. Ker so do financiranja YEI upravičene regije s stopnjo brezposelnosti nad 25% oz. nad 20% v primeru več kot 30% povečanja, so do programa Prvi izziv 2015 upravičeni mladi iz KRVS.

Sočasno se je med mladimi zmanjšala stopnja aktivnosti, tj. delež delovno aktivnih in brezposelnih v delovno sposobnem prebivalstvu, in sicer za 10% med 2008 in 2014 (gledati graf 2.2). Največji padec v stopnji aktivnosti je beležiti med mladimi s stalnim prebivališčem v Zahodni Sloveniji; negativen trend se je nadaljeval še vse do začetka leta 2016. Kljub velikemu padcu v stopnji aktivnosti med mladimi v Zahodni Sloveniji, pa je bila stopnja brezposelnosti med mladimi v Vzhodni regiji še vedno višja (gledati graf 2.1).

Povprečna stopnja aktivnosti v Sloveniji se je v istem obdobju zmanjšala za 3 odstotke, pri čemer se je med osebami starimi med 50 in 64 za 2 odstotni točki povišala. Trend med mladimi lahko tolmačimo kot povečanje zaposlitev v tujini med to starostno skupino ter 'prisilnega' ali navideznega nadaljevanja študija.

Graf 2.2: Stopnja aktivnosti v Sloveniji med 2008 in 2018

Kot je razvidno iz grafov je po letu 2013 oz. 2014 stopnja brezposelnosti v Sloveniji padla in je v prvem kvartalu 2018 znašala 5,9%. Stopnja brezposelnosti med mladimi v obeh kohezijskih regijah se je prav tako za podoben odstotek zmanjšala. K izboljšanju razmer na trgu dela so poleg aktivne politike zaposlovanje prispevali tudi demografski trendi in povečanje zaposlovanja kot posledica širitve poslovanja v zasebnem sektorju in odmrznitev zaposlovanja v javnem sektorju.

⁶ http://www.eu-skladi.si/dokumenti/kljucni-dokumenti/op_slo_web.pdf

Stopnja aktivnosti v Sloveniji se je prav tako vrnila na predkrizno raven, a med mladimi še vedno ni popolnoma okrevala; za največ odstotkov (20%) se je povečala med osebami starimi med 50 in 64 let.

3 METODOLOGIJA

Metodologija vrednotenja temelji na tehnični specifikaciji, objavljeni v okviru evidenčnega naročila SVRK, in na smernicah Evropske komisije (EK) za vrednotenje Pobude za zaposlovanje mladih⁷.

Druga faza vrednotenja je vključevala analizo podatkov spremljanja iz evidence ZRSZ ter pripravo in analizo rezultatov dveh anketnih vprašalnikov – enega za osebe, vključene v program, ter enega za primerljive osebe, ki v program niso bile vključene. Vprašalnika sestavljata priložila 1 tega poročila. Na prvi vprašalnik smo dobili 840 odgovorov, na drugega pa 646 odgovorov.

Skladno z oceno iz prve faze vrednotenja smo pristopili k izvedbi **analize nasprotnih dejstev**. Izvedba analize nasprotnih dejstev izhaja iz potrebe po izračunu **neto učinka oz. dodane vrednosti YEI**, zlasti zaradi izboljšanja gospodarskih razmer in zmanjšanja brezposelnosti med vsemi starostnimi skupinami in obema kohezijskima regijama v Sloveniji obdobju 2013 do 2018 (gledati graf 2.1).

V svoji najpreprostejši obliki je metoda vrednotenja z analizo nasprotnih dejstev metoda primerjave, ki vključuje primerjavo rezultatov v interesu tistih, ki so pridobili koristi od določene politike oz. programa, ukrepa («vzorčna skupina») z rezultati tistih, ki so v vseh pogledih podobni vzorčni skupini, vendar pa politiki oz. programu, ukrepu, niso bili izpostavljeni (kontrolna skupina). Kontrolna skupina zagotovi informacije o tem, kaj bi se zgodilo s subjekti (mladimi), če ne bi bili izpostavljeni intervenciji (programu). V kontekstu programa Prvi izziv 2015 smo skupaj z naročnikom in izvajalcem opredelili **kontrolno skupino** kot skupino mladih iz KRVS, ki so bili ob začetku izvajanja programa **stari med 30 in 32 let** (torej datum rojstva med 30.11.1983 in 29.11.1986) in vpisani v evidenco brezposelnih oseb na ZRSZ. V izogib izkrivljenim rezultatom za kontrolno skupino nismo upoštevali oseb, ki bi bile upravičene do financiranja v okviru programa, a vanj niso bile vključene, saj sama izključenost iz programa namiguje na karakterne ali druge pomembne razlike s tistimi osebami, ki so v program bile vključene. Prav tako bi bilo vpliv programa težje identificirati, če bi kot kontrolno skupino upoštevali mlade osebe s stalnim prebivališčem v Zahodni Sloveniji, saj sta si regiji po mnenju deležnikov preveč različni (BDP, število delovnih mest ipd.). Za boljšo primerljivost skupin smo za namen analize nasprotnih dejstev v vzorec vzeli zgolj tiste osebe vključene v program, ki so bile rojene med 30.11.1986 in

⁷ EC DG Employment, Social Affairs and Inclusion: Guidance on Evaluation of the Youth Employment Initiative (2015)

29.11.1989, tj. so bile ob začetku izvajanja programa stare med 27 in 29 let, kar jih približa kontrolni skupini.

Prav tako je bilo organiziranih več sestankov z organom upravljanja (SVRK), posredniškim telesom (Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti) in končnim upravičencem (Zavodom RS za zaposlovanje).

Omejitve:

Po smernicah za uporabo analize nasprotnih dejstev (konkretno, metode razlika v razlikah) mora biti v vsaki primerljivi enoti 150 posameznikov iz vzorčne in 150 iz kontrolne skupine. To pri vrednotenju programa Prvi izziv 2015 pomeni, da ima 150 oseb istega spola v obeh skupinah enako raven izobrazbe iz enakega področja. V nasprotnem primeru ni možno ločiti vpliv programa od vpliva drugih dejavnikov pomembnih za pridobitev zaposlitve, v tem primeru spol ter raven in področje izobrazbe⁸.

Zaradi varovanja osebnih podatkov iz evidence brezposelnih oseb ZRSZ ni bilo mogoče izvoziti podatkov o osebah, ki so prijavljene na ZRSZ, a niso bile vključene v program Prvi izziv 2015 (tudi anonimiziranih ne), saj so le osebe vključene v program v tovrstno obdelavo podatkov privolile. Edini način za vzpostavitev kontrolne skupine je bil zato priprava ankete in posredovanje ciljni skupini. Rezultate kljub relativno visoki odzivnosti (646 odgovorov) ni možno posplošiti na celotno populacijo, saj sama izpolnitev ankete pomeni, da govorimo o značajsko drugačnih osebah.

Po analizi podatkov o upravičencih iz evidence brezposelnih oseb na ZRSZ in podatkov o kontrolni skupini iz anketnega vprašalnika ugotavljamo, da **nobena primerljiva skupina ni dovolj velika**. Največja skupina za namen vrednotenja primerljivih mladih vsebuje 43 oseb, in sicer gre za mlade osebe ženskega spola z V. ravno izobrazbe na področju poslovnih in upravnih ved. Dodano vrednost programa smo analizirali skozi primerjavo vzorčne in kontrolne skupine v štirih kombinacijah značilnosti, tj. v vseh z velikostjo vzorca nad 20 oseb.

⁸ Na pridobitev zaposlitve seveda vpliva več dejavnikov, tudi kvalitativnih (prizadevnost, področje zanimanja, družbeni kapital ipd.), a jih je težje meriti, še manj ovrednotiti.

4 UGOTOVITVE

4.1 Izvajanje

V izvajanje programa Prvi Izziv 2015 so bili vključeni MDDSZ, ZRSZ in v manjšem obsegu tudi SVRK. MDDSZ in ZRSZ sta z izvajanjem programa zadovoljna, do večjih zapletov ni prihajalo. Ker so program izvajali različni deležniki, je bilo potrebno kar nekaj koordinacije in komunikacije. Po mnenju MDDSZ in ZRSZ je bilo sodelovanje produktivno. ZRSZ je opravljal operativne naloge, saj so bili zadolženi za pripravo, objavo in spremljanje javnega povabila, odpiranje in obravnavo ponudb delodajalcev, pripravo in sklepanje pogodb z izbranimi delodajalci in delojemalci, svetovanje mladim brezposelnim, terenske preglede, itd. Program Prvi Izziv 2015 je na ZRSZ opravljal 11 FTE. MDDSZ je bilo zadolženo za upravljanje in spremljanje programa Prvi Izziv 2015. Spremljali so delovanje ZRSZ, upravljali z neupravičenimi izdatki, itd. Program Prvi Izziv so na MDDSZ opravljali 4 FTE.

Program Prvi Izziv 2015 je z vidika izvajanja podoben drugim programom aktivne politike zaposlovanja (APZ), ki jih izvajajo omenjene institucije, zato med izvajanjem programa Prvi Izziv 2015 in drugimi programi APZ, ni očitnih procesnih razlik.

4.2 Uspešnost

4.2.1 Kako je program prispeval k doseganju splošnih ciljev trajne integracije mladih na trg dela in k specifičnim ciljem ESS?

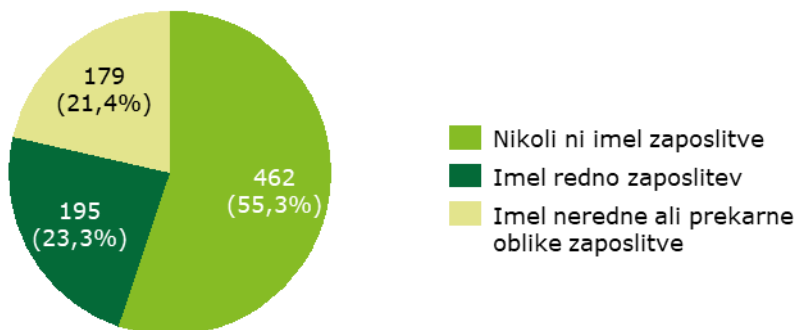
ESS je namenjen spodbujanju zaposlovanja in socialnega vključevanja v Evropski uniji. V okviru tematskega cilja 'Spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja in podpora mobilnosti delavcev' sklad financira ukrepe, usmerjene k izboljšanju dostopa do delovnih mest, olajšanju samozaposlovanja, spodbujanju enakosti med moškimi in ženskami, omogočanju trajnostnega vključevanja mladih na trg delovne sile in podobno. Za ciljno skupino mladih je ukrepanje usmerjeno zlasti k olajšanju zaposlovanja mladih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposablajo, ter mladih iz marginaliziranih skupnosti.

V kontekstu YEI smo gledali zlasti uspešnost programa Prvi izziv 2015 pri omogočanju mladim dostop do delovnega mesta, izboljšanju trajnosti integracije mladih na trg dela ter spodbujanju enakosti med spoloma.

Iz podatkovne baze programa sledi, da je bil dostop do delovnega mesta omogočen 2.985 mladim iz Vzhodne Slovenije; malo več kot polovici je zaposlitev v okviru Prvega izziva 2015 predstavljala prvo zaposlitev. Četrtnina oseb, vključenih v program, je pred tem že imela redno zaposlitev,

preostali pa neredne oz. prekarne oblike zaposlitve, največkrat v obliki študentskega dela (gledati graf 4.2.1).

Graf 4.2.1: Osebe, vključene v program, glede na predhodne delovne izkušnje

Kot približek trajnosti pri integraciji mladih na trg dela smo vzeli število mladih, ki so delovno aktivni šest mesecev po zaključku programa in dlje. Na dan 19.10.2018 je bilo takih 76% izmed vseh vključenih v program.

Prav tako je pomembno subjektivno mnenje vključenih glede prispevanja programa k lastni zaposljivosti, saj je lahko stopnja zaposlenosti močno vezana na splošne gospodarske razmere v državi, medtem ko jim zaposljivost predstavlja konkurenčno prednost nad drugimi aktivnimi osebami. Iz odgovorov na anketni vprašalnik sledi, da 76% vprašanih meni, da je program Prvi izziv 2015 prispeval k njihovi zaposljivosti, tj. pri iskanju in pridobivanju novih zaposlitev kasneje v življenju; 13% vprašanih je odgovorilo, da na njihovo zaposljivost program ni vplival.

Vezano na enakost med spoloma ugotavljamo, da je vključenost v program enakomerno razporejena med moškimi in ženskami (v program je bilo vključenih 50,2% žensk). Od oseb, vključenih v program, nas je tudi zanimalo, če so bili na dotičnem delovnem mestu priča ali žrtev diskriminacije na podlagi spola – kar 32 anketirancev je odgovorilo, da so bili žrtev diskriminacije, od tega 6 moških in 26 žensk, medtem ko je 15 oseb odgovorilo, da so diskriminiranost zaznali pri drugih.

4.2.2. Ali je implementacija YEI potekala kot je bilo načrtovano (doseganje vsebinskih in finančnih kazalnikov, mejniki)?

Cilj Prvega izziva 2015 je bil vključiti 2.859 mladih v program in od tega imeti 88% programov uspešno zaključenih. V program je bilo dejansko vključenih 2.985 oseb oz. 2.963, če upoštevamo tudi osebe, ki so naknadno in pred začetkom dela odstopile od pogodb. Gre torej za 4% višjo število od pričakovanega, in sicer zaradi predčasnih prekinitev subvencioniranih zaposlitev, zaradi

katerih so se sprostila sredstva na programu in postala na voljo drugim delodajalcem, ki so se prijavi na program. Uspešno je celoten, 15-mesečni program končalo 79,5% vključenih oseb, kar je za 8,5 odstotnih točk manj od načrtovanih kazalnikov. Po preizkusni dobi treh mesecev je program zaključilo 257 oseb, kar predstavlja 8,67 % vseh vključenih v program. Iz baze podatkov programa ni razvidno pri kolikšnem deležu nezaključenih programov gre za predčasno prekinitve pogodbe s strani delavcev, pri kolikšnem pa s strani delodajalcev.

MDDSZ in ZRSZ menita, da je do neizpolnitve enega od ciljev programa prišlo zaradi izboljšanja gospodarske klime v državi, saj lahko delojemalci lažje zamenjajo zaposlitev, če jim ta ne ustreza. Po podatkih MDDSZ in ZRSZ so bili pretekli programi aktivne zaposlovalne politike z vidika uspešno zaključenih programov, bolj uspešni. Razlog je po njihovem mnenju ravno gospodarska klima v državi, ki je bila med leti 2008-2014 veliko slabša kot pa v obdobju 2015-2018. Zaradi slabše gospodarske klime v državi udeleženci programa niso uspeli tako pogosto menjati zaposlitve in so posledično ostali v programih APZ dalj časa.

Iz poslanih podatkov je mogoče razbrati, da kar 610 oseb, ki so bile vključene v program, pri prvotnem delodajalcu, nosilcu subvencionirane zaposlitve, ni ostalo za dogovorjeno obdobje 15 mesecev. 257 oseb je program zaključilo predčasno (po treh mesecih ali manj) in se takoj zaposlilo pri drugem delodajalcu ali prijavilo nazaj na Zavod. 192 oseb iz te kategorije je takoj dobilo novo zaposlitev, zato lahko sklepamo, da so iz subvencioniranega delovnega mesta odšli prostovoljno. Za preostalih 65 oseb, ki so program zaključile v poskusni dobi, pa lahko sklepamo, da z omenjeno zaposlitvijo niso bili zadovoljni, in so zato izstopili iz programa. Ostalih 353 oseb, ki so s programom zaključile predčasno (v program so bile vključeni več kot 3 oz. manj kot 15 mesecev), pa je odšlo nazaj na Zavod, dobilo novo zaposlitev ali pa se ni prijavilo nazaj na Zavod. Razlogi za predčasno prekinitve delovnega razmerja so lahko na strani delodajalca ali delojemalca. Natančnejših razlogov za odhod ZRSZ ni zbiral.

Vrednost celotne operacije programa Prvi Izziv 2015 je znašala 20.725.956 EUR. Na dan 30.9.2018 je bilo angažiranih (tj. izplačanih in v potrjevanju) sredstev 19.606.019,04 EUR, kar predstavlja 94,5% načrtovanih sredstev. Če vrednosti realiziranih sredstev na operaciji v višini 19.606.019,04 EUR odštejemo neupravičeno izplačana sredstva, znaša realizacija 18.929.998,67 EUR, kar pomeni 91,3 % od vseh planiranih sredstev za izvedbo programa. MDDSZ in ZRSZ kot razloge za nedoseganje predvidene realizacije finančnih kazalnikov omenjajo:

- Prekinitve pogodb – prihaja do zahteve za vračilo sorazmernega deleža izplačane subvencije zaradi predčasnih prekinitve pogodb. Številni predčasni odstopi (neupravičeni izdatki) vplivajo na finančno in procesno realizacijo projekta, saj zavzamejo veliko resursov.
- Presežna izplačila – prišlo je do primera, ko je bila izplačana subvencija za osebo, ki je imela stalno bivališče v KRZS, začasno bivališče pa v KRVS. Prav tako je bila izplačana subvencija za osebo, ki je v času od priprave zaposlitvenega načrta do zaposlitve dopolnila 30 let.

- Menjava regij – Občina Litija je bila v začetku leta 2015 prestavljena iz zahodne kohezijske regije v vzhodno kohezijsko regijo. Ker je bilo šele naknadno s strani SVRK sporočeno stališče, da se za potrebe izvajanja OP EKP za celotno finančno obdobje občino Litija še vedno šteje v zahodno kohezijsko regijo je prišlo do ugotovitve sistemske nepravilnosti, zaradi katere je nastalo za 277.750 EUR neupravičenih izdatkov.

4.2.3. Ali so bile v program vključene ciljne skupine, kot je bilo načrtovano?

Ciljna skupina programa so bile brezposelne osebe stare med 15 in 29 let s stalnimi prebivališčem v Vzhodni Sloveniji, ki so bile vsaj 3 mesece prijavljene v evidence brezposelnih oseb na ZRSZ in ki niso bile v izobraževanju ali usposabljanju. Vse osebe, vključene v program, so izpolnjevale te pogoje. Na podlagi intervjuja in naknadno posredovanih podatkov ugotavljamo, da je brezposelnih mladih, ki ustrezajo zgoraj omenjenim pogojem na dan objave javnega povabila 16.251, v program pa je bilo vključenih 2.985 izmed njih, kar predstavlja 17,6% ciljne skupine.

Skladno s smernicami za izvajanje programov YEI EK priporoča, da se pri izbiri kandidatov prednost nameni marginaliziranim osebam, tj. tistim, ki živijo pri brezposelnih starših, invalidom, migrantom itd. Pri obravnavi in izbiri kandidatov je po drugi strani ZRSZ upošteval 35.člen Zakona o urejanju trga dela⁹, ter pri mladih in delodajalcih poudarjal, da bo pri vključevanju v program dajal prednost brezposelnim¹⁰:

- osebam, ki v zadnjih 2 letih še niso bile vključene v noben program
- osebam z večjimi možnostmi za uspešen zaključek programa
- osebam z večjimi možnostmi za nadaljevanje zaposlitve po zaključku programa
- osebam s socialnimi in zdravstvenimi ovirami
- osebam, ki so dlje časa prijavljene med brezposelnimi pri Zavodu.

Kot dodatno obrazložitev za izbrane kriterije (in ne tiste, priporočene s strani EK) je izvajalec programa navedel gospodarsko situacijo, ki je bila prisotna v obravnavanem obdobju. Nenazadnje ti kriteriji štejejo med posebne vrste osebnih podatkov, ki skladno s Splošno uredbo o varstvu podatkov (GDPR) zahtevajo posebno obravnavo in eksplicitno privolitev posameznika za njihovo obdelavo (dostop, obdelava in zaščita).

Eden izmed kazalnikov programa Prvi Izziv 2015 je tudi zaposlovanje dolgotrajno brezposelnih. Kot cilj programa, so si pristojni zadali, da bodo v program vključili vsaj 715 dolgotrajno

⁹ Zakon o urejanju trga dela, objavljeno na:
<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5840>

¹⁰ ZRSZ vprašanja in odgovori, objavljeno na:
https://www.ess.gov.si/files/7860/Prvi_izziv_vprasanja_in_odgovori_1_objava.pdf

brezposelnih mladih v KRVS. Po podatkih MDDSZ in ZRSZ je bilo v program vključenih 1.289 mladih dolgotrajno brezposelnih, s čimer so cilj presegli za 80,3 %.

Iz meril ZRSZ je razvidna nekolikšna nedoslednost - osebe, ki so dalj časa prijavljene med brezposelnimi pri Zavodu so praviloma slabo korelirane s tistimi, ki imajo večje možnosti za uspešen zaključek programa in nadaljevanje zaposlitve po njem. Za namen večje transparentnosti zahteva konkretizacijo zahtev iz 2. in 3. alineje, tj. katere lastnosti razlikujejo osebe z večjimi možnostmi za uspešen zaključek programa oz. nadaljevanje zaposlitve od tistih z manjšimi možnostmi za tovrsten uspeh.

Iz odgovorov ZRSZ ni mogoče razbrati pregledne prioritizacije kriterijev, iz česar bi lahko sklepali da se je prednostno izbiralo tiste z več možnostmi za uspeh (in so posledično sami od sebe bolj zaposljivi) in bi to namigovalo na nižjo dodano vrednost programa samega. Vendar lastnosti mladih, vključenih v program kažejo, da je Zavod prednost pri vključevanju dajal predvsem tistim, ki so bili dlje časa brezposelni in dolgotrajno brezposelnim: v program je bilo izmed 2.985 vključenih kar 1.289 dolgotrajno brezposelnih mladih.

4.2.4. Ali so se udeleženci po zaključku programa zaposlili, če ne, zakaj?

Po zaključku programa se je 39,3% vključenih zaposlilo pri istem delodajalcu, 43,1% pa je dobilo zaposlitev drugje. Delež oseb, ki so se po zaključku programa zaposlili, je bil torej 82,5%. 13,8% oseb je bilo ob zaključku programa brezposelnih, medtem ko 3,5% oseb ni aktivnih (v Sloveniji). En mesec po zaključku programa, je bilo po podatkih MDDSZ in ZRSZ, 79,5% udeležencev imelo zaposlitev ali pa so bili vključeni v proces izobraževanj in usposabljanj. 20,5 % udeležencev je bilo v tem času prijavljenih na Zavod (brezposelni) ali pa so se iz Zavoda izpisali.

Kot glavni razlog za prenehanje zaposlitve po zaključku programa so anketiranci navedli nezadostne finančne vire delodajalca. Med razlogi, zakaj jim delodajalec ni podaljšal pogodbe po koncu programa Prvi izziv 2015, so anketiranci navedli tudi, da je delodajalec najel nekoga drugega iz programa, subvencioniranega s strani države (36 odgovorov), kar namiguje na to, da tovrstni programi aktivne politike zaposlovanja predstavljajo trajno zmanjšanje stroškov dela nekaterih zaposlovalcev. Pomembno je, da poudarimo, da je glede na pogoje posameznih APZ programov za kandidiranje delodajalcev, trajnostno zmanjševanje stroškov delovne sile z izkoriščanjem programov APZ, malo verjetno. Omenjena izkoriščanja subvencij s strani delodajalcev so lahko tudi rezultat neugodne gospodarske klime, ki je bila prisotna v obdobju po letu 2008. Nekaj anketirancev je navedlo tudi, da so na delovnem mestu doživeli mobing ali podobna neprimerna vedenje s strani nadrejenih – priporočamo, da ZRSZ te primere razišče globlje in aktivno pristopi k zmanjšanju mobinga na delovnem mestu. ZRSZ je na intervjuju poudaril, da se zaveda problema mobinga na delovnem mestu in zamenjevanja zaposlenih po izteku programa z novimi udeleženci programa. V primeru mobinga na delovnem mestu Zavod nima pristojnosti za reševanje omenjene situacije. Prijavo lahko posredujejo pristojnemu organu,

ki nato obravnava primer. Zamenjevanje zaposlenih po izteku programa z novimi udeleženci programa Zavod nadzira tako, da oblikujejo sezname delodajalcev, ki imajo zaposlenih največ subvencioniranih delavcev in pri njih opravijo intervjuje in preglede. V primeru, da Zavod odkrije nepravilnosti pri izvajanju programa, delodajalec v obdobju najmanj dveh let ne more kandidirati na nobenem javnem povabilu, ki ga objavi Zavod.

Po podatkih, ki jih je pripravil ZRSZ, je bilo šest mesecev po zaključku programa Prvi Izziv 2015 zaposlenih 2.272 udeležencev programa, kar predstavlja 76% vseh udeležencev. Vidno je, da se delež zaposlenih po šestih mesecih od zaključka programa in delež zaposlenih ob zaključku programa razlikuje za dobrih 2,5%. Kljub vidni razliki lahko trdimo, da program Prvi Izziv spodbuja trajno zaposlovanje mladih na trgu dela.

4.2.5. Kakšna je kvaliteta delovnih mest?

Za oceno kakovosti delovnih mest smo uporabili merila vezana na priložnosti profesionalnega razvoja na delovnem mestu (izobraževanja, neformalna usposabljanja in drugo), ustreznost delovnih nalog glede na pridobljeno izobrazbo, ravnovesje med zasebnim in poklicnim življenjem, obliko zaposlitve, splošno zadovoljstvo ter nenazadnje koliko časa zaposleni želijo ostati pri istem delodajalcu. Vse kazalnike smo zajeli v anketi; odgovori anketirancev so povzeti v razpredelnici spodaj.

Tabela 4.2.5: Kakovost delovnih mest - kazalniki

Merilo	Ime kazalnika	Vir podatkov	Rezultat
Oblika zaposlitve	Delež zaposlenih za nedoločen čas	Anketa	33%
Vlaganje v razvoj	Delež tistih, ki so bili deležni neformalnega usposabljanja, uvajanja ali mentorstva	Anketa	60%
Vlaganje v razvoj	Delež vključenih, katerim je delodajalec omogočil udeležbo na usposabljanjih ali izobraževanjih	Anketa	24%
Vlaganje v razvoj	Delež tistih, ki so bili deležni dodatnih oblik kariernega razvoja	Anketa	54%
Ustreznost	Delež zaposlitev, ki so ustrezali izobrazbi vključenega	Anketa	67%

Ravnovesje med poklicnim in zasebnim	Delež tistih, ki ocenjuje, da so imeli dobro ravnovesje med poklicnim in zasebnim življenjem	Anketa	58%
Zadovoljstvo	Delež vključenih, ki so bili v splošnem z zaposlitvijo zadovoljni	Anketa	68%
Zadovoljstvo	Delež vključenih, ki bi si želeli biti zaposleni pri tem delodajalcu vsaj še 4 leta	Anketa	36%

Kot prikazano v tabeli 4.2.5, je tretjina anketirancev zaposlena za nedoločen čas oz. je bila zaposlena za določen čas v okviru programa Prvi izziv 2015 (v kolikor ni več pri istem delodajalcu). Vezano na priložnosti za razvoj je 60% anketirancev odgovorilo, da so bili deležni neformalnega usposabljanja, uvajanja ali mentorstva, kar je malenkost pod pričakovanim rezultatom. Kljub temu so izvajalci programa (MDDSZ in ZRSZ) z rezultatom zadovoljni. Poudarjajo pa, da so razlage pojmov mentor oz. mentorstvo pri posameznikih različne (npr. ali mentorstvo pomeni, da so delojemalcu v podjetju uradno dodelili mentorja, ali pa mentorstvo pomeni tudi, če ti je nekdo v podjetju ob pričetku zaposlitve pomagal in te uvajal, pa vseeno uradno ni imel naziva mentor). Predvidevamo, da je zaradi slednjega razloga možno rahlo odstopanje od pričakovanih rezultatov. Bolj zaskrbljujoče je dejstvo, da je bilo samo 24% vprašanih vključenih v formalne oblike usposabljanja in izobraževanja. MDDSZ in ZRSZ bi morala v prihodnje delodajalce spodbujati, da povečajo vlaganja v razvoj zaposlenih. To bi lahko uredili z dodeljevanjem dodatnih subvencij za kritje stroškov izobraževanj in usposabljanj udeležencev programa. Delodajalci lahko pri Javnem štipendijskem, razvojem, invalidskem in preživninskem skladu kandidirajo za sofinanciranje usposabljanj in izobraževanj zaposlenih.

ZRSZ poudarja, da so imeli v preteklih projektih APZ, v vsebino vključeno tudi obvezno (subvencionirano) izobraževanje zaposlenih s strani delodajalcev, vendar je prišlo do mnogih kršitev pogodb, ki so se zaključile na sodišču. Po njihovem mnenju je izobraževanje stvar dogovora med delodajalcem in delojemalcem.

Stopnja zadovoljstva z zaposlitvijo v okviru programa Prvi izziv 2015 je 68% (29% je z zaposlitvijo zelo zadovoljnih, 39% pa zadovoljnih). Nekoliko nižji odstotek - 66% - pa dejansko želi (oz. bi želeli) ostati pri tem delodajalcu še več kot eno leto. Petina anketirancev je odgovorila, da bi si pri tem delodajalcu želela biti zaposlena še več kot 10 let (gledati graf 4.2.6).

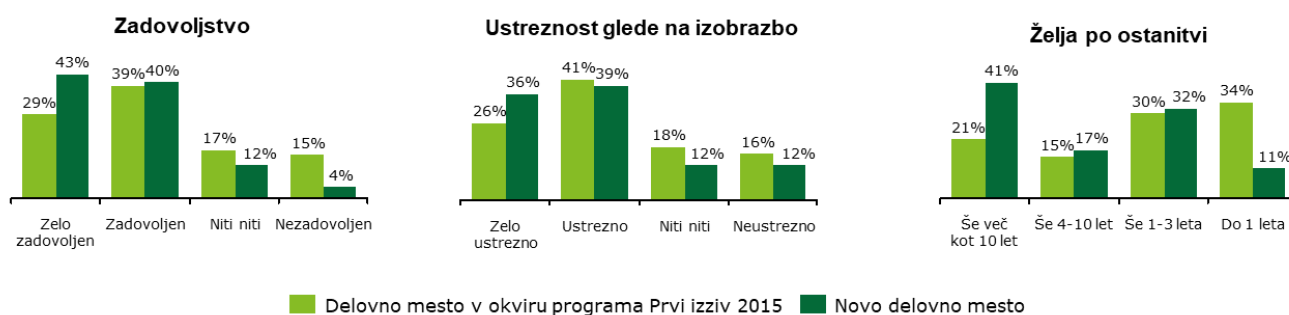
4.2.6. Kakšna je uspešnost programa z vidika trajnosti zaposlitve?

Skladno s smernicami se trajnost zaposlitve razume kot ohranitev istega delovnega mesta oz. prezaposlitev na delovno mesto z enako ali višjo plačo. Za oceno trajnosti zaposlitve gledamo

stopnjo zaposlenosti po zaključku programa Prvi izziv 2015, ter kakovost delovnih mest trenutnih zaposlitev pri mladih, ki niso več zaposleni pri istem delodajalcu (so pa zaposleni).

Iz odgovorov vezanih na kakovost zaposlitev ugotavljamo, da so z zaposlitvami, ki so jih udeleženci programa Prvi izziv 2015 dobili po opravljenem programu pri drugem delodajalcu, bolj zadovoljni kot s tistimi v okviru programa. Kot prikazano v grafu 4.2.6, je kar 83% oseb, ki so trenutno zaposlene drugje, zadovoljnih s svojo zaposlitvijo, polovica od tega bi si želela pri tem delodajalcu ostati več kot 10 let. Nove zaposlitve so tudi bolj ustrezne pridobljeni izobrazbi.

Graf 4.1.6: Kakovost zaposlitev - primerjava med novimi in starimi

Ena izmed implikacij rezultatov je, da so mladi zahvaljujoč programu bolj zaposljivi (zlasti zaradi pridobljenih delovnih izkušenj) in so posledično lahko bolj »izbirčni« pri naslednji zaposlitvi. Upoštevati je potrebno tudi časovni vidik, saj je ob zaključku programa višja gospodarska rast in več delovnih mest v državi, zaradi česar imajo tudi ti mladi več izbire.

4.3. Učinkovitost

4.3.1 Kakšna je učinkovitost programov s stroškovnega in procesnega vidika?

Sistem za spremljanje kazalnikov je vzpostavljen in zagotavlja tako kvantitativno kot kvalitativno vrednotenje programa v letu 2018 po kriterijih učinkovitost, uspešnost in vpliv. Na podlagi intervjuja z MDDSZ in ZRSZ je mogoče ugotoviti, da se program Prvi izziv 2015 iz procesnega vidika ne razlikuje od drugih programov aktivne politike zaposlovanja, ki jih izvajata MDDSZ in ZRSZ.

ZRSZ poudarja, da je stroške upravljanja in spremljanja programa težko opredeliti, saj so bili zaposleni, ki so delali na programu, aktivni še na drugih vzporedno potekajočih projektih. ZRSZ ocenjuje, da so v letih 2016 in 2017, ko je bil program v polnem teku, za izvajanje namenili 9 FTE (ang. Full-time equivalent). Od tega so kar 4 FTE delali v območnih enotah Zavoda, približno 1 FTE se je ukvarjal s prilagoditvami sistemov in aplikacij (npr. IT oddelek, oddelek za finance). Velik del zaposlenih na programu predstavljajo tudi svetovalci, ki so v neposrednem stiku z iskalci zaposlitve. S tem namenom je bilo za program Prvi Izziv 2015 namenjenih 4 FTE. Skupni stroški zaposlenih na ZRSZ znašajo okoli 480.000 EUR. ZRSZ oz. njihovi območni skrbniki programa opravili približno 290 pregledov (spremljanj) v podjetjih. Gre za terenske preglede, kjer se

pregleda izpolnjevanje delodajalčevih pogodbenih obveznosti, kot so npr.: redno izplačevanje plač, urejenost dokumentacije v projektni mapi in ločeno računovodstvo. Prav tako se med terenskim pregledom izvede intervju z delodajalcem in delojemalcem, na podlagi katerega se ugotavljajo potencialne nepravilnosti in zbirajo morebitne dobre prakse za prihodnja izvajanja programa.

MDDSZ je za izvajanje programa Prvi Izziv 2015 namenil 2,5 FTE. Ocenjujejo, da je skupni strošek zaposlenih znašal okoli 188.000 EUR, kar predstavlja manj kot 2% vseh sredstev, ki so namenjena za izvajanje programa. Iz procesnega vidika se program Prvi Izziv 2015 ne razlikuje od drugih programov, ozko grlo v celotnem programu pa predstavlja podpora informacijskim rešitvam, ki pogosto onemogočajo nadaljnje delo MDDSZ. Prav tako kot problem identificirajo informacijske sisteme, ki med seboj niso povezani. Kot glavno procesno oviro pri izvajanju projekta pa MDDSZ navaja upravljanje neupravičenih izdatkov. Upravljanje neupravičenih izdatkov za MDDSZ predstavlja veliko birokratskih postopkov in dodatno zasedenost resursov. Ob začetku uvajanja programa so delodajalcem celoten znesek izplačali ob začetku zaposlitve delavca. Posledično je prihajalo do vračanja neupravičenih izdatkov, kar je MDDSZ povzročilo veliko dodatnega dela. Z namenom zmanjšanja neupravičenih izdatkov so spremenili politiko izplačevanja subvencij. Trenutno (na podobnih programih subvencioniranega zaposlovanja brezposelnih oseb) delodajalec $\frac{1}{2}$ zneska dobi ob pričetku zaposlitve delavca, $\frac{1}{2}$ pa po enem letu zaposlitve. Na ta način so zmanjšali število neupravičenih izdatkov, ki pa jih je kljub temu še vedno veliko.

SVRK je za potrebe izvajanja programa »Prvi Izziv 2015« prispeval 1 FTE (za vsa štiri leta). Zadolženi so za odločitev o podpori, spremembe odločitev, centralni register nepravilnosti in pregled letnega poročila.

MDDSZ, ZRSZ in SVRK so skupaj za upravljanje programa Prvi Izziv namenili 668.000 EUR in 12,5 FTE, kar predstavlja 3,5% vseh realiziranih sredstev. V program je bilo vključenih 2.985 mladih, kar pomeni, da so v povprečju stroški upravljanja na vsakega udeleženca programa znašali 223,78 EUR.

4.4. Vpliv

4.4.1 Pozitivni in morebitni negativni vplivi programa (morebitno spodbujanje anomalij na trgu dela)?

Pozitivni vplivi programa se odražajo zlasti v omogočanju mladim, da po zaključku šolanja pridobijo pomembne delovne izkušnje ter se s tem tudi lažje zaposlijo v prihodnosti. Finančna podpora omogoča nekaterim delodajalcem dodatno delovno mesto, zlasti za pokritje posrednih stroškov uvajanja novega kadra.

Subvencije pa po drugi strani lahko vodijo do učinka mrtve teže v primerih, kjer bi delodajalec zaposloval tudi brez nje. Spodbude za zaposlovanje mladih povzročajo tudi t.i. učinek nadomestitve (*substitution effect*), to je nadomestitev starejših delavcev (starih več kot 30) z

mladimi, ki so subvencionirani v okviru programa. Zaradi pogoja programa Prvi izziv 2015, da v letu pred začetkom pridobivanja subvencije delodajalec ni odpuščal, do neposrednih nadomestitev ne bi smelo priti. Vseeno ocenjujemo, da lahko program povzroči, da delodajalci prazna delovna mesta zapolnjujejo z osebami starimi do vključno 29 let, namesto s tistimi starimi več kot 30 – torej, da YEI v državi ne poveča število delovnih mest, pač pa zgolj prerazporedi med iskalci zaposlitve.

Po mnenju anketirancev se negativni učinki programa kažejo še v fiktivnih vpisih na ZRSZ, nadomestitvi pogodbe o zaposlitvi po zaključku programa z S.P pogodbami, nadomestitev delavca po zaključku programa z drugo osebo, upravičeno do (še ene) subvencije ipd. Slednje je problematično zlasti v primerih, kjer delodajalec že pred sklenitvijo pogodbe ni imel namena dotično osebo obdržati in zato tudi ne vlaga v njen karierni razvoj.

Po mnenju MDDSZ in ZRSZ je eden izmed glavnih pozitivnih vplivov programa pridobivanje (pogosto) prvih delovnih izkušenj. Na podlagi pridobljenih izkušenj, mladi pridobijo pomembno delovno izkušnjo, ki jih omogoča boljše karierne možnosti na kratki in dolgi rok. Kot negativen učinek programa priznavajo možnost zamenjevanja trenutno zaposlenih z novimi zaposlenimi iz programa, in poudarjajo, da se za preprečevanje takega učinka vseskozi prilagaja pogoje za kandidature delodajalcev na javnih povabilih ZRSZ.

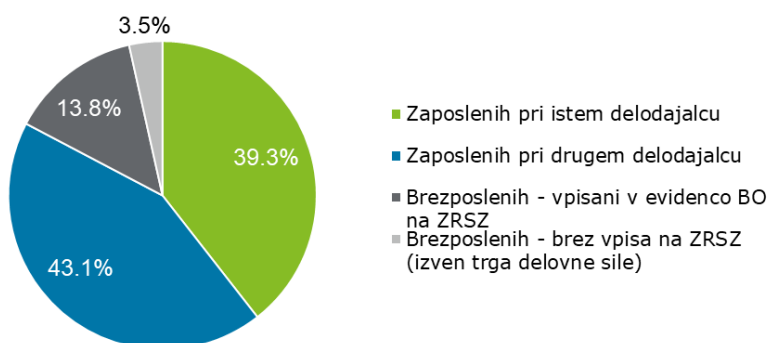
4.4.2. Kako podpora vpliva na možnost zaposlitve mladih po prenehanju programa?

Zaradi relativno dolge dobe financiranja (3+12 mesecev) program omogoča mladi m, da pridobijo pomembne delovne izkušnje (na delovnem mestu pridobijo strokovno znanje in mehke veščine), hkrati pa na življenjepisu to tudi pokažejo ob prijavi na delovna mesta v prihodnje. Pomembna prednost programa je torej rešitev mladih iz začaranega kroga, v katerem potrebujejo delovne izkušnje, da dobijo delovno mesto, hkrati pa brez delovnega mesta ne morejo dobiti delovnih izkušenj; to je bila tudi ena glavnih prednosti, izpostavljenih v okviru anketnega vprašalnika (gledati odgovor na vprašanje 4.4.2). Najbolj pa je to prednost Prvega izziva 2015 čutila več kot polovica mladih, ki pred programom še nikoli niso imeli zaposlitve (gledati graf 4.2.1). Vključenost v program po mnenju MDDSZ in ZRSZ omogoči pridobivanje prvih delovnih izkušenj, ki jim pri iskanju nadaljnjih zaposlitev prinaša možnost kandidiranja za delovna mesta in veliko konkurenčno prednost pred osebami, ki niso bile vključene v program.

Ugotavljamo, da je bilo po prenehanju programa pri istem delodajalcu zaposlenih 39,3% mladih, pri drugih delodajalcih se je pa zaposlilo 43,1% oseb, vključenih v program (gledati graf 4.4.2.1). Slabi štiri odstotki oseb, vključenih v program, so po zaključku programa nehali delati pri tistem delodajalcu, niso pa dobili nove zaposlitve, niti se niso vrnili na ZRSZ. ZRSZ nima podatkov, o

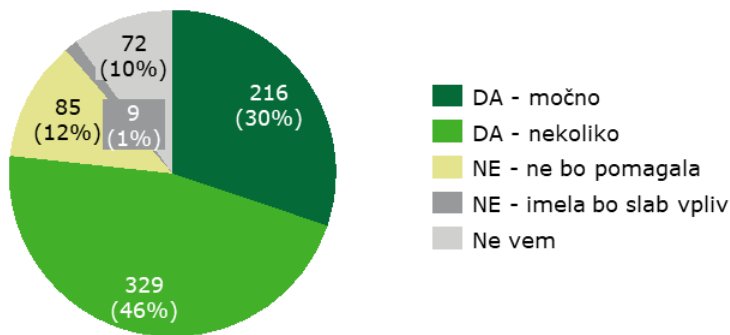
trenutnih aktivnostih teh oseb. Možno je, da so se vrnili v šolo, odšli na potovanje, odšli na delo v tujino, itd.

Graf 4.4.2.1: Zaposlitev oseb po prenehanju programa

Osebe, vključene v program, smo povprašali ali sami menijo, da je program vplival na možnost zaposlitve kasneje - 76% jih je odgovorilo, da je program pozitivno vplival na njihovo zaposljivost (graf 4.4.2.2), kot glavni razlog so navedli pridobivanje nujnih prvih delovnih izkušenj. Po drugi strani je 94 anketirancev menilo, da program ne bo vplival na njihovo zaposljivost v prihodnje (85 odgovorov) oz. da bo imelo slab vpliv (9 odgovorov); glavni vzrok za to je zlasti neustreznost delovnega mesta glede na pridobljeno izobrazbo osebe in njene bodoče karijerne načrte. Kot možnost za razmislek se pojavlja vprašanje, ali ima lahko program Prvi Izziv 2015 negativen vpliv (kot je omenilo 1% vprašanih) na nadaljnjo zaposljivost udeležencev programa, če le-ti niso zaposleni na delovnem mestu, ki ustreza njihovi izobrazbi in kvalifikacijam. V tem obdobju lahko posameznik razvije t.i »mehke poslovne spretnost«, naveže stike z drugimi ljudmi in potencialnim delodajalcem dokaže, da je pripravljen za delovno mesto, ki si ga želi, storiti marsikaj. Ta na način izkaže svojo predanost za delo, zmožnost prilagajanja in ambicioznost.

Graf 4.2.2.2: Vpliv programa na zaposljivost mladih

4.5. Komplementarnost

4.5.1 Ali je dosežena zadovoljiva komplementarnost z ostalimi programi zaposlovanja?

ZRSZ poleg programa Prvi Izziv 2015 izvaja tudi druge programe APZ. APZ je razdeljena na pet ukrepov, in sicer: usposabljanje in izobraževanje, spodbude za zaposlovanje, kreiranje novih delovnih mest in spodbujanja samozaposlovanja. Znotraj posameznih ukrepov se izvajajo programi. V okviru ukrepa usposabljanje in izobraževanje so med drugim mladi na voljo programi, kot so PUM(O) (Projektno učenje mladih odraslih) in Usposabljanje mladih na delovnem mestu ter Neformalno izobraževanje in usposabljanje za mlade. Program Prvi izziv 2015 se je izvajal znotraj ukrepa spodbude za zaposlovanje. Obenem pa se v okviru tega ukrepa lahko mladi, ki izpolnjujejo kriterije, vključijo v program Spodbude za trajno zaposlovanje mladih. Javno povabilo za trajno zaposlovanje mladih je ZRSZ objavil aprila 2017. Cilj programa je zaposlovanje mladih za nedoločen čas. Delodajalec v zameno prejme subvencijo v višini 5.000 EUR. Program je namenjen mladim iz KRVS in KRZS, ki še niso dopolnili 30 let in so prijavljeni v evidenco brezposelnih. Pri vključevanju v program bodo, ob upoštevanju poklica, izobrazbe, delovnih izkušenj in veččin kandidatov, dali prednost osebam, ki: v zadnjih dveh letih niso bile vključene v noben program APZ, se soočajo s socialnimi in/ali zdravstvenimi osebami in so dlje časa prijavljene v evidenci brezposelnih¹¹.

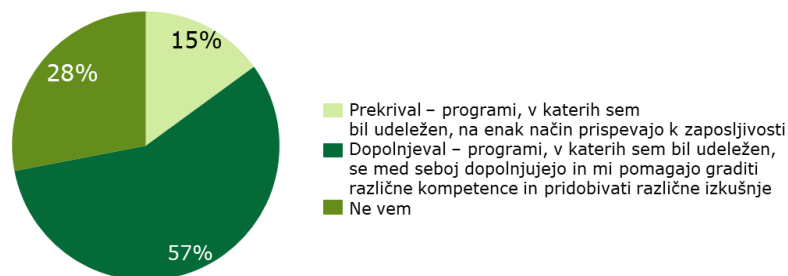
Program Prvi Izziv 2015 je bil v obdobju 2015-2016 edini program spodbujanja zaposlitve, ki je namenjen mladim med 15 in 29 let, ki so vsaj tri mesece prijavljeni na Zavodu. MDDSZ dejstvo, da je Prvi Izziv 2015 edini tovrsten program, obravnava kot pozitivno, saj se s tem izognejo zmedi, ki jo povzroča več programov z isto vsebino. Po njihovem mnenju je dejstvo, da obstaja samo en tovrsten program, dodatno pripomoglo k uspešnosti programa.

Na anketno vprašanje povezano z vprašanjem komplementarnih programov je odgovorilo 710 vprašanih, od tega jih je bilo 114 predhodno vključenih v druge programe APZ na ZRSZ. Največjih je bilo vključenih v programe usposabljanje na delovnem mestu (UDM, Delovni preizkus, itd.) in programe izobraževanja. 57% anketiranih, ki so bili vključeni v programe APZ, je odgovorilo, da

¹¹ https://www.ess.gov.si/delodajalci/financne_spodbude/razpisi/trajno-zaposlovanje-mladih-1

so se programi med seboj dopolnjevali, kar pomeni, da vključeni tako dopolnjevali svoje kompetence in pridobivali različne delovne izkušnje. 15% jih meni, da se programi med seboj prekrivajo in na enak način prispevajo k zaposljivosti, 28% vprašanih pa je neopredeljenih.

Graf 4.5.1: Komplementarnost programa »Prvi Izziv 2015« z drugimi programi APZ

4.6. Dodana vrednost

4.6.1 Ali podpora pomembno prispeva k zaposlovanju mladih?

Glavno vprašanje druge faze vrednotenja se nanaša na dodano vrednost programa Prvi Izziv 2015. Da lahko primerno utemeljimo dodano vrednost programa je pomembno, da predhodno temeljito preučimo takratno gospodarsko situacijo ter stanje na trgu dela v času vključevanja oseb v program.

Program Prvi Izziv 2015 se je začel izvajati konec leta 2015. V tem obdobju je bilo v Sloveniji brezposelnih kar 9,8% vseh delovno aktivnih prebivalcev, kar sicer predstavlja zmanjšanje glede na leto 2014, ko je bilo brezposelnih 10,8% delovno aktivnih prebivalcev. V istem obdobju je bila brezposelnost mladih v Sloveniji kar dvakrat višja. Leta 2014 je bilo v Sloveniji brezposelnih 20,6% mladih, leto kasneje pa 18,4%. Delež je bil še višji v vzhodni kohezijski regiji, kjer je bilo leta 2014 brezposelnih kar 23,5% mladih, leta 2015 pa 20,6%. Na podlagi analize gibanja brezposelnosti mladih v Sloveniji je mogoče razbrati, da je brezposelnost začela upadati že pred uvedbo programa Prvi Izziv 2015.

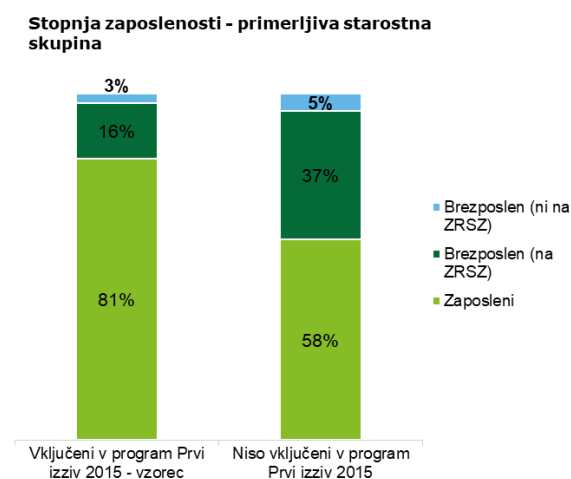
Skladno z oceno iz prve faze vrednotenja smo pristopili k izvedbi analize nasprotnih dejstev. Izvedba analize nasprotnih dejstev izhaja iz potrebe po izračunu neto učinka oz. dodane vrednosti YEI, zlasti zaradi izboljšanja gospodarskih razmer in zmanjšanja brezposelnosti med vsemi starostnimi skupinami in obema kohezijskima regijama v Sloveniji obdobju 2013 do 2018.

Metoda vrednotenja z analizo nasprotnih dejstev je metoda primerjave, ki vključuje primerjavo rezultatov v interesu tistih, ki so pridobili koristi od določene politike oz. programa, ukrepa (»vzorčna skupina«) z rezultati tistih, ki so v vseh pogledih podobni vzorčni skupini, vendar pa politiki oz. programu, ukrepu, niso bili izpostavljeni (kontrolna skupina). Kontrolno skupino so predstavljali mladi iz KRVS, ki so bili ob začetku izvajanja programa stari med 30 in 32 let in vpisani

v evidenco brezposelnih oseb na ZRSZ, vzorčno skupino pa mladi iz KRVS med 27 in 29 let, ki so bili vpisani v evidenco brezposelnih oseb na ZRSZ.

Na podlagi podatkovne baze, ki jo je pripravil ZRSZ in odgovorov anketnega vprašalnika je mogoče opaziti izrazite razlike v stopnji zaposlenosti med vzorčno in kontrolno skupino. 58% oseb, ki niso bile vključene v program in predstavljajo kontrolno skupino, je odgovorilo, da so trenutno zaposleni, 37% jih je brezposelnih in so prijavljeni na ZRSZ, 5% pa jih trenutno ni v evidenci ZRSZ. Rezultati oseb, ki so bile vključene v program so bolj spodbudni. Kar 81% udeležencev programa je trenutno zaposlenih, le 16% jih je brezposelnih in prijavljenih na ZRSZ, 3% udeležencev pa trenutno ni v evidenci ZRSZ.

Graf 4.6.1.1: Primerjava zaposlenosti med vzorčno in kontrolno skupino

Po smernicah za uporabo analize nasprotnih dejstev (konkretno, metode razlika v razlikah) mora biti v vsaki primerljivi enoti 150 posameznikov iz vzorčne in 150 posameznikov iz kontrolne skupine. To pri vrednotenju programa Prvi izziv 2015 pomeni, da ima 150 oseb istega spola v vsaki izmed skupin enako raven izobrazbe na enakem področju. Po analizi podatkov o upravičencih iz evidence brezposelnih oseb na ZRSZ in podatkov o kontrolni skupini iz anketnega vprašalnika ugotavljamo, da nobena primerljiva skupina ni dovolj velika. Dodano vrednost programa smo analizirali skozi primerjavo vzorčne in kontrolne skupine v štirih kombinacijah značilnosti, z velikostjo vzorca nad 20 oseb. Omenjenim kriterijem je ustrezalo 8 skupin. Lastnosti skupin in rezultati so opredeljeni v spodaj tabeli 4.6.1.2.

Tabela 4.6.1.2: Lastnosti primernih skupin

			Vključeni (27-29 starost)			Nevključeni (anketa)		
Spol	Smer izobrazbe	Raven izobrazbe	Zaposleni	Brezposelni	Drugo	Zaposleni	Brezposelni	Drugo
Ž	Izobraževalne vede	VII. raven	13	7	0	18	8	5
Ž	Humanistika	VII. raven	19	2	0	16	7	4
Ž	Poslovne in upravne vede	V. raven	67	10	2	14	26	3
Ž	Poslovne in upravne vede	VI/1. raven	16	2	3	11	14	3
Ž	Poslovne in upravne vede	VI/2.	32	9	1	9	8	2
Ž	Poslovne in upravne vede	VII. raven	19	5	1	8	5	1
M	Tehnika	V. raven	27	6	0	8	4	0
Ž	Zdravstvo	V. raven	10	4	2	4	3	2

Iz zgoraj prikazanih podatkov lahko ugotovimo, da je opazna velika razlika med stopnjo zaposlenosti med vzorčno in kontrolno skupino. Stopnja zaposlenosti udeležencev programa znaša 79%, medtem ko stopnja zaposlenosti oseb, ki niso bile vključene v programa, znaša 48%. Prav tako je opazna razlika v stopnji brezposelnosti. Stopnja brezposelnosti udeležencev programa znaša 17,5%, medtem ko brezposelnost oseb, ki niso sodelovale v programu, znaša 41%. Na podlagi rezultatov je mogoče sklepati, da je največja dodana vrednost programa Prvi izziv 2015 pridobivanje prvih delovnih izkušenj, ki mladim omogočajo večjo nadaljnjo zaposljivost na trgu dela. Prav tako program omogoča lažje zaposlovanje oseb z nižjo izobrazbo. V zgornji tabeli je razvidno, da je bila raven brezposelnosti v skupini udeležencev ženskega spola, s V. stopnjo izobrazbe na področju poslovnih in upravnih ved, približno 13%, medtem ko je stopnja brezposelnosti v primerljivi skupini oseb, ki v program niso bile vključene, kar 65%.

4.7. Dodatna merila

4.7.1. Kako je delodajalec spremljal poskusno delo zaposlenega?

Delodajalci so kot dodano vrednost programa izpostavili trimesečno poskusno delo, saj so lahko v tem obdobju ugotovili ali je potencialni delojemalec primeren za njihovo delovno mesto. Na ta način so se delodajalci izognili tveganju, da bi zaposlili delojemalca, ki ne izpolnjuje njihovih standardov dela.

4.7.2 Ali je delodajalec zaposlenega usposabljal? Ali je imel zaposleni mentorja? Kako je delodajalec vlagal v karierni razvoj mladega?

Z izvedeno anketo smo merili tudi delodajalčevo vlaganje v razvoj zaposlenih. 60% vprašanih je odgovorilo, da so bili deležni neformalnega usposabljanja, uvajanja ali mentorstva. Na MDDSZ in ZRSZ so z rezultatom zadovoljni, vendar so imeli malenkostno višja pričakovanja. Le 24% vprašanih je potrdilo, da jim je delodajalec omogočil udeležbo na usposabljanjih in izobraževanjih. Malo več kot polovica anketiranih, natančneje 54%, je odgovorilo, da so bili deležni dodatnih oblik kariernega razvoja.

MDDSZ in ZRSZ bi lahko v prihodnjih izvedbah programa delodajalce bolj spodbujala k izobraževanju zaposlenih. V preteklosti se je izkazalo, da se način obveznega izobraževanja ni izkazal kot učinkovit, saj je tovrsten način za delodajalce predstavlja obvezo, ki je niso dobro sprejeli in izpolnjevali. Posledično lahko MDDSZ in ZRSZ delodajalce spodbujata, da kandidirajo na razpisih Javnega štipendijskega sklada Republike Slovenije, ki ponuja sofinanciranje izobraževanj delojemalcev.

4.7.3. Koliko oseb je delalo na ti. »zelenih delovnih mestih«?

Na podlagi rezultatov ankete je 6% vprašanih odgovorilo, da so bili zaposleni na t.i. »zelenih delovnih mestih«. Štirje anketiranci so odgovorili, da so bili zaposleni v trajnostnem turizmu, šest jih je bilo zaposlenih v ekološkem kmetijstvu, kar 21 anketirancev pa je bilo zaposlenih v panogi ravnanja z odpadki. Javno povabilo se ne osredotoča na trajnostni razvoj, saj dejavnost delodajalca (razen nekaterih omejitev) nima nikakršne teže pri odločitvi glede odobritve subvencije. Na MDDSZ in ZRSZ so z rezultatom zadovoljni in pozitivno presenečeni, saj niso

pričakovali tako visokega odstotka. Ponovno pa je pomembno, da opozorimo, da si lahko posamezniki različno interpretirajo, kaj pomeni izraz »zelena delovna mesta«.

5 PRIPOROČILA

Z namenom izboljšanja kakovosti prihodnjih izvedb programa Prvi Izziv 2015 in drugih sorodnih programov, priporočamo preučitev naslednjih predlogov:

- Bolj transparentni kriteriji za dodelitev financiranja in upoštevanje predlogov, ki jih poda EU. V primeru programa Prvi Izziv 2015 EU priporoča, da se tovrstni programi bolj posvečajo zaposlovanju mladih iz marginaliziranih, socialno ogroženih ali drugače onemogočenih skupin. Slednje zaradi posebne vrste osebnih podatkov zahteva presojo predvsem z vidika izvedljivosti skladno s Splošno uredbo varstva podatkov (GDPR). Kriteriji za zaposlovanje, ki si jih je postavil MDDSZ, so si do neke mere tudi nasprotujoči (npr. udeleženci, ki imajo višjo možnost zaposlitve po prenehanju programa, po navadi niso med dalj časa brezposelnimi), kar lahko vodi do nižje dodane vrednosti programa.
- Hitrejša odzivnost na spremembe trga dela – program bi se lahko začel izvajati že pred letom 2015, ko je bil trend brezposelnosti še naraščal. Če bi program ponovili v trenutnih razmerah, ko je gospodarska klima pozitivnejša, bi se lahko pogoji za vključitev v program ponovno spremenili (npr. znižanje pogoja trimesečnega vpisa v Zavod in vključitev KRZS v program, itd.).
- Povečanje proračuna za stroške zaposlenih, s čimer bi lahko zagotovili večjo kakovost pri izvajanju in upravljanju programa. Z več namenjenimi sredstvi, bi se lahko na ZRSZ bolje posvetili spremljanju kakovosti samih delovnih mest, svetovanju udeležencem in nadzoru delodajalcev, da bi tako preprečevali potencialne zlorabe.
- Izobraževanje zaposlenih na delovnem mestu – po podatkih ankete, ki smo jo izvedli z udeleženci programa, je 60% vprašanih odgovorilo, da so v podjetju dobili mentorja oz. so bili vključeni v neformalne oblike izobraževanja. Za prihodnje izvedbe programa predlagamo, da se v vlogi za delodajalca na Javno povabilo doda vprašanje: “Ali je za novo zaposleno osebo predvideno usposabljanje ali izobraževanje?”. Delodajalci, ki v vlogi na to vprašanje odgovorijo pritrdilno, bi lahko dobili dodatne točke, oz. bi bili v prednosti pred tistimi, ki tega ne predvidevajo. S spodbujanjem izobraževanj bi program namreč pridobil na dodani vrednosti.
- Optimizacija vračila neupravičenih izdatkov – trenutna politika vračila neupravičenih izdatkov MDDSZ povzroča veliko birokratskega dela in dodatno zasedenost resursov, kar onemogoča opravljanje drugih, bolj prioriternih nalog, ki povečujejo kakovost in dodano vrednost programa. Z optimizacijo procesa (npr. enkrat letno oz. na koncu določenega obdobja) bi dosegli višjo razpoložljivost resursov in boljše finančno realizacijo programa.

- Spodbujanje zaposlovanja na t.i »zelenih delovnih mestih« s strani ZRSZ in MDDSZ. Za zaposlovanje na »zelena delovna mesta« bi lahko razpisali še dodatne subvencije, saj imajo takšna delovna mesta večji pomen na trajnostnem razvoju.
- Dodatno zbiranje in analiza podatkov – z dodatnim zbiranjem podatkov (npr. razlogi zakaj nekaterih oseb ni več v evidenci Zavoda ali zaposlenih), bi lahko boljše razumeli, kaj udeleženci počnejo po zaključku programa. Tovrstne podatke bi lahko uporabili za izboljšanje prihodnjih programov.

6 PRILOGE

Priloga 1: Vprašalnik 1

1. Kakšno je vaša najvišja dokončana izobrazba?
2. Kakšno je vaše področje izobraževanja?
3. Kakšen je vaš trenutni zaposlitveni status?
4. Koliko časa ste že zaposleni pri tem delodajalcu?
5. Ali ste bili deležni neformalnega usposabljanja ali uvajanja pred pričetkom samostojnega dela (mentorstvo)?
6. Ali vas je delodajalec napotil na dodatna usposabljanja ali izobraževanja povezana s področjem dela, z mehкими vsebinami (socialne veščine, motivacija,...) ali s splošnimi znanji (tuji jeziki, računalniška znanja,...)?
7. Kako bi ocenili ravnovesje med poklicnim in zasebnim življenjem (t.i. work-life balance)? Upoštevajte število povprečnih nadur na teden, fleksibilnost delovnega časa, možnost dela od doma in tako dalje.
8. Kako zadovoljni bi ocenili, da ste s trenutno zaposlitvijo?
9. Kako ustrezno bi ocenili vašo zaposlitev in delovne naloge glede na pridobljeno izobrazbo?
10. Koliko časa ste bili vse skupaj prijavljeni v evidenci brezposelnih oseb na Zavodu RS za zaposlovanje?
11. Ali ste bili vključeni v programe subvencioniranja zaposlitve (Prvi izziv, Iz faksa takoj praksa ,....)?
12. Ali ste bili vključeni v programe izobraževanja (različni tečaji, nacionalne poklicne kvalifikacije ...)?
13. Ali ste bili vključeni v programe usposabljanja na delovnem mestu (UDM - usposabljanje na delovnem mestu, Delovni preizkus,...)?
14. Ali ste bili vključeni v programe javnih del?
15. Ali ste bili vključeni v kakršne koli druge programe?

16. Zakaj niste bili vključeni v kakršno koli vrsto programa?
17. Ali bi se vključili v program DA5-mesečnega subvencioniranega zaposlovanja mladih Prvi izziv NEODA5, če bi bili upravičeni?

Priloga 2: Vprašalnik 2

1. Kakšna je vaša najvišja dokončana izobrazba?
2. Kakšno je vaše področje izobraževanja?
3. Kakšen je vaš trenutni zaposlitveni status?
4. Kakšen je bil vaš zaposlitveni status in izkušnje pred vključitvijo v program Prvi izziv?
5. Koliko časa ste bili vse skupaj prijavljeni v evidenci brezposelnih oseb na Zavodu RS za zaposlovanje?
6. Ali ste še vedno zaposleni pri istem delodajalcu, ki je prejel spodbudo za vašo zaposlitev v okviru programa Prvi izziv?
7. Koliko časa ste bili zaposleni pri tem delodajalcu?
8. Ali ste (bili) zaposleni za določen ali nedoločen čas?
9. Ali ste bili deležni neformalnega usposabljanja ali uvajanja pred pričetkom samostojnega dela (mentorstvo)?
10. Ali vas je delodajalec napotil na dodatna usposabljanja ali izobraževanja povezana s področjem dela, z mehкими vsebinami (socialne veščine, motivacija,...) ali s splošnimi znanji (tuji jeziki, računalniška znanja,...)?
11. Kako bi ocenili ravnovesje med poklicnim in zasebnim življenjem (t.i. work-life balance)?
12. Kako zadovoljni bi ocenili, da ste (bili) s to zaposlitvijo?
13. Če bi bilo odvisno samo od vas, koliko časa bi želeli delati pri tem delodajalcu?
14. Kako ustrezno bi ocenili vašo zaposlitev in delovne naloge glede na pridobljeno izobrazbo?
15. Ali imate občutek, da ste (bili) na delovnem mestu žrtev ali priča diskriminaciji na podlagi spola?
16. Ali ste bili zaposleni na t.i. »zelenem delovnem mestu«?
17. Kako zadovoljni bi ocenili, da ste s trenutno zaposlitvijo?
18. Če bi bilo odvisno samo od vas, koliko časa bi želeli delati pri trenutnem delodajalcu?
19. Kako ustrezno bi ocenili vašo zaposlitev in delovne naloge glede na pridobljeno izobrazbo?
20. V čem vidite razlog za to, da se po zaključku programa Prvi izziv pri delodajalcu niste zaposlili?
21. Ali menite, da vam bo zaposlitev v okviru programa Prvi izziv pomagala pri zaposljivosti, tj. pri iskanju in pridobivanju novih zaposlitev, kasneje v življenju?
22. Ali ste bili poleg programa "Prvi Izziv 2015" vključeni še v katere druge programe APZ?
23. Ali menite, da se je učinek programov, v katere ste bili vključeni, prekrival ali dopolnjeval?
24. Kakšen menite, da je na splošno vpliv programov aktivne politike zaposlovanja, kot je tudi Prvi izziv, na stopnjo zaposlenosti v državi?

7 VIRI

1. Evropska komisija, 2015: Programming period 2014-2020, Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy, European Social Fund, Guidance document, June 2015; <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=7884&langId=en>
2. Evropska komisija, 2015: Guidance on evaluation of the Youth Employment Initiative, September 2015; <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=13458&langId=en>
3. Evropska komisija, 2015: Guidance on evaluation of the Youth Employment Initiative, Annex D - Practical guidance on data collection and validation, September 2015; <https://ec.europa.eu/sfc/en/system/files/ged/Annex%20D%20-%20Practical%20guidance%20on%20data%20collection%20and%20validation.pdf>
4. Evropski parlament in Svet, 2013: Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006
5. Evropski parlament in Svet, 2013: Uredba (EU) št. 1304/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o Evropskem socialnem skladu in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1081/2006
6. Evropsko računsko sodišče, marec 2015: Special Report, NO 3: EU Youth Guarantee: first steps taken but implementation risks ahead; http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR15_03/SR15_03_EN.pdf
7. Načrt vrednotenja za programsko obdobje 2014-2020
8. Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2015: Priloga 1 k odločitvi o podpori št. 8-2/2/MDDSZ/0 za operacijo: "PRVI IZZIV 2015"
9. Vlada RS, 2014: Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020
10. Vlada RS: Uredba o porabi sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2014-2020 za cilj naložbe za rast in delovna mesta (Uradni list RS, št. 29/2015)
11. Zavod RS za zaposlovanje, 2015: Analiza mladi BO 2015
12. Zavod RS za zaposlovanje, 2015: Javno povabilo delodajalcem za izvedbo projekta v okviru programa »Prvi izziv 2015«
13. Zavod RS za zaposlovanje, 2014: Letno poročilo

ZAVRNITEV ODGOVORNOSTI

Pričujoče gradivo in informacije v njem so delo družbe Deloitte Slovenija in imajo namen posredovati splošne informacije o določeni temi ali temah ter te teme ali tem ne obravnavajo izčrpno.

Skladno s pravkar navedenim informacije v tem gradivu ne predstavljajo računovodskih, davčnih, pravnih, naložbenih ali drugih strokovnih nasvetov ali storitev. Te informacije vam niso podane z namenom, da bi se nanje zanašali kot na edino osnovo pri sprejemanju odločitev, ki lahko vplivajo na vaše poslovanje. Preden sprejmete kakršnokoli odločitev ali ukrep, ki lahko vpliva na vaše osebne finance ali poslovanje, se morate posvetovati z usposobljenim strokovnim svetovalcem.

To gradivo in informacije v njem so posredovane v pričujoči obliki, družba Deloitte Slovenija pa ne podaja nobenih implicitnih ali eksplicitnih izjav ali jamstev glede tega gradiva ali informacij v njem. Brez omejevanja slednjega družba Deloitte Slovenija ne jamči, da so to gradivo ali informacije v njem brez napak ali da izpolnjujejo kakršnakoli specifična merila uspešnosti ali kakovosti. Družba Deloitte Slovenija izrecno zavrača vsa implicitna jamstva, vključno, vendar ne omejeno na jamstva o tržnosti, lastništvu, primernosti za določen namen, nekršitvi, združljivosti, varnosti in točnosti.

To gradivo in informacije v njem tako uporabljate na lastno odgovornost ter nase prevzimate polno odgovornost in tveganje izgube, ki jo lahko utrpíte zaradi uporabe tega gradiva ali informacij v njem. Družba Deloitte Slovenija ne bo odgovorna za nobeno posebno, posredno, postransko, posledično ali dodatno odškodnino oz. kakršnokoli drugo škodo, najsi se pojavi zaradi pogodbe, zakona, kazenskega prava (vključno, vendar ne omejeno na malomarnost) ali drugega v povezavi z uporabo tega gradiva ali informacij v njem.

Če karkoli od zgoraj navedenega iz kakršnegakoli razloga ni v celoti izvršljivo, ostalo še vedno ostane v veljavi.

© 2018. Deloitte Slovenija